

Saamelaiskäräjälain 9 § mukainen neuvottelu biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen alkuperäiskansojen perinnetietoa käsittelevän artikla 8(j) –kansallisen asiantuntijatyöryhmän asettamisesta

Dnro YM12/052/2017

Kokousaika:	Tiistai 15.8.2017 klo 10 – 12
Kokouspaikka:	Ympäristöministeriö, neuvotteluhuone 726 Iltarusko, Aleksanterinkatu 7, Helsinki
Osallistujat:	Petra Biret Magga-Vars, Saamelaiskäräjät Pentti Pieski, Saamelaiskäräjät Marina von Weissenberg, YM (kokouksen pj) Ilkka Heikkinen, YM (klo 10.30 alkaen) Aulikki Alanen, YM (kokouksen sihteeri)

MUISTIO

1. Neuvottelun avaaminen ja läsnäolijoiden toteaminen

Marina von Weissenberg avasi kokouksen klo 10.15 ja osallistujat esittäytyivät.

2. Puheenjohtajan ja sihteerin valitseminen

Puheenjohtajaksi valittiin Marina von Weissenberg ja sihteeriksi Aulikki Alanen

3. Artikla 8j -ryhmän asettaminen 2017- 2021

- Työryhmän kokoonpano, tehtävät ja resurssit

Marina von Weissenberg kertasi työryhmän asettamisen taustaa ja vaiheita. Nimeämispyyntö lähti YM:stä 24.4.2017 ja nimeämiset pyydettiin eri tahoilta 18.5.2017 mennessä. Saamelaiskäräjät pyysi YM:ltä lisäaikaa nimeämiseen ja esitti saamelaiskäräjälain 9§:n mukaisen neuvottelun järjestämistä asiasta ennen työryhmän asettamista.

Von Weissenberg esitteli kokouksen osallistujille lähetettyä YM:ssä heinäkuussa luonnosteltua asettamiskirjeluonnosta. Työryhmän kokoonpanossa olisivat mukana saamelaiskäräjät, YM, UM, OM, OKM, MMM, LAPELY, Lapin yliopiston Arktinen keskus ja Metsähallitus. Työryhmän toimikautta esitetään jatkettavaksi kuluva vuodesta aina vuoden 2021 loppuun asti.

Työryhmän tehtävät ovat pitkälti jatkoa aiemmasta prosessista (edellinen 8(j)-työryhmä 2013-2015). Keskeistä on edistää kansallisen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman sekä BD-yleissopimuksen artikla 8(j)-työohjelman toteuttamista sekä lisätä yleistä tietämystä niistä. YM on listannut asettamiskirjeluonnokseen 10 tehtävää, mukaan lukien edellisen 8j-työryhmän raportin suositusten, jatkotoimien ja tutkimustarpeiden läpikäynti sekä Akwé:Kon-ohjeen, MO'OTZ KUXTAL – ohjeen (koskien perinteisen tiedon luovuttamisen sääntöjä ja etiikkaa) sekä Tkarihwaié-ohjeen (koskien alkuperäiskansojen kulttuuriperinnön

kunnioittamisen eettisiä menettelytapoja) edistäminen ja soveltamistavat Suomessa sekä ohjeiden kääntäminen suomen ja saamen kielille tarpeen mukaan.

Petra Biret Magga-Vars totesi, että Saamelaiskäräjät pitää ohjeiden käsittelyä tärkeänä ja totesi ohjeiden sisällön herättävän yleistä mielenkiintoa ja runsaasti kyselyjä mm. sosiaalisessa mediassa.

Von Weissenberg totesi, että työryhmä ei käsittele maanomistukseen tai maanhallintaan liittyviä kysymyksiä.

Biodiversiteettityöryhmien toimintamääräraha on vuositasolla noin 15 000 €. Ympäristöministeriön päätöksen mukaan se ei maksa työryhmiin nimettävien ministeriön ulkopuolisten jäsenten ja sihteereiden kokouksista aiheutuvia matkakustannuksia osastojen ja yksiköiden työryhmämenoihin osoitetuista määrärahoista. Poikkeuksellisissa tapauksissa asiantuntijan matkakustannusten korvaamisesta päättää osaston tai yksikön päällikkö. On erikseen siis selvitettävä voidaanko saamelaiskäräjien osallistujille korvata kokousten matkakulut, Työryhmätyöstä ei voida maksaa osallistujille palkkoja tai palkkioita. Työryhmän työhön liittyviin käännös- ja julkaisukuluihin voidaan erikseen hakea resursseja ja hyödyntää valtioneuvoston palveluja. Lisäksi työryhmän tunnistamiin tarpeellisiin selvityksiin tai hankkeisiin pyritään saamaan lisäresursseja eri ministeriöistä erillisten esitysten pohjalta.

Saamelaiskäräjien edustajat totesivat, että sen resurssit ovat heikenneet entisestään, vaikka tehtävät ja tarve edunvalvontaan on lisääntynyt jatkuvasti. Saamelaisten kulttuurin ja elinkeinojen turvaamista tulevaisuuteen ovat heikentäneet monet viimeaikaiset säädösmuutokset, esimerkkinä Tenon kalastussopimus. Saamelaiskäräjillä ei ole mahdollisuutta luvata sihteerityövoimaa tai muuta merkittävää työpanosta työryhmälle.

Keskustelussa todettiin että työryhmässä sihteeria tarvitaan etenkin kokousmuistioiden kirjoittamiseen. Kokouksia suunnitellaan pidettävän noin 4 kertaa vuodessa. Pidempien tekstien ja raporttien kirjoitustyötä on tarpeen jakaa työryhmän jäsenten kesken.

Saamelaiskäräjät olivat laatineet oman esityksenä 8(j)-työryhmän asettamisesta. Käytiin Petra Biret Magga-Varsein esittelemänä läpi tätä esitystä. Saamelaiskäräjät korostaa konkreettisia toimia, vastuunkantoa ja jatkuvuutta 8(j)-työhön. Työryhmää ei tule perustaa vain valtiollisia tarpeita varten, vaan saamelaisten tiedon tarpeet on otettava huomioon ja kuultava aidosti saamelaisten ääntä. Ilmastomuutos on keskeinen perinteiseen tietoon vaikuttava ilmiö, jonka tulisi olla keskeisessä roolissa 8(j)-työryhmän työssä.

Saamelaiskäräjät esitti työryhmään useita pysyviä asiantuntijoita, mitä YM pitää erittäin tervetulleena, mutta korostaa ettei YM:llä ole määrärahoja asiantuntijoiden palkkioihin eikä ilman erillistä päätöstä matkakuluihin.

Saamelaiskäräjien esityksessä esitetyt työryhmän tehtävät ilmastonmuutoksen kansallisen sopeutumissuunnitelman laatimisesta sekä tutkimustiedon koostamisesta saamelaisten perinteisestä tiedosta pyritään myös integroimaan osaksi 8(j)-työryhmän asettamiskirjettä. Asettamiskirjeen muotoilussa tulee kuitenkin rajata kaikki aihepiirit luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja kestävään käyttöön liittyviin perinnetietokysymyksiin sekä pyrkiä erikseen rahoitettavien hankkeiden käynnistämiseen, ei työryhmän oman työn kohtuuttomaan kasvattamiseen. YM suhtautuu myönteisesti myös Saamelaiskäräjien esitykseen työryhmän järjestettäviksi ehdotetuista vuorovaikutteisista ja osallistavista, saamelaista perinteistä tietoa koskevista työpajoista.

Päätettiin yhteistyössä pyrkiä löytämään yhteisesti hyväksyttävät sisällöt ja tehtävät 8(j)-työryhmän asettamiskirjeeseen. YM tutustuu vielä tarkemmin saamelaiskäräjien esitykseen

ja tekee sen pohjalta tarkennetun asettamiskirjeluonnoksen, joka lähetetään Saamelaiskäräjien edustajille kommentoitavaksi vielä kuluvalle viikolla.

Päätettiin, että YM pyytää työryhmään edustajaa myös TEM:stä saamelaiskäräjien esityksen mukaisesti. Päätettiin myös lisätä Saamelaiskäräjien ehdottamat pysyvät asiantuntijajäsenet työryhmään. Saamelaiskäräjät nimeää 8(j)-työryhmän puheenjohtajan ja jäsenet hallituksen kokouksessaan elokuun lopulla, ja ilmoittaa sen jälkeen nimet YM:lle.

Sovittiin, että 8(j)-työhön liittyvät synergia-kysymykset lisätään myös asettamiskirjeeseen (esimerkkinä Barents-neuvoston kanssa tehtävä yhteistyö)

Päätettiin, että työryhmä viestii työstään ja tuloksistaan laajasti, säännöllisesti ja ymmärrettävästi ryhmätyön eri vaiheissa. Tavoitteena ei saa olla laajan ja vaikeatajuisen mietinnön kirjoittaminen. Päätettiin myös päivittää edelleen 8(j)-aiheeseen liittyvää nettisivua.

4. Muut asiat

Von Weissenberg kertasi lyhyesti, että CBD-sopimukseen liittyvät 8(j) –notifikaatioasiakirjat on kevään ja kesän aikana lähetetty saamelaiskäräjien tiedoksi. CBD:n artikla 8(j) avoimen työryhmän 10. kokous pidetään Montrealissa joulukuussa 2017, ja YM tiedustele lähiaikoina virallisesti haluaako Saamelaiskäräjät lähettää edustajansa kokoukseen Suomen valtuuskunnan osana ja YM:n kustantamana. YM voi kustantaa yhden edustajan matkakulut. Kokouksessa käsitellään merkittäviä kysymyksiä, kuten 8(j) avoimen työryhmän jatkaminen tai lakkauttaminen ja integrointi SBI:hin (Subsidiary Body on Implementation) taikka uuden erillisen Bodyn perustaminen. Suomi kannattanee muiden pohjoismaiden kanssa nykyisen avoimen 8(j)-työryhmän jatkamista, mutta on esitetty myös toisenlaisia kantoja, joten käsittelystä voi kokouksessa tulla varsin tiukka.

5. Neuvottelun päättäminen

Osapuolet kiittivät toisiaan rakentavasta neuvottelusta ja totesivat yhteiseksi tahtotilaksi perustaa kansallinen 8(j)-työryhmä, joka toimii aktiivisesti ja tiedottaa aihepiiristä tehokkaasti.

Marina von Weissenberg päätti kokouksen klo 12.08.

Petra Biret Magga-Vars
Saamelaiskäräjät

Pentti Pieski
Saamelaiskäräjät

Marina von Weissenberg
puheenjohtaja
ympäristöministeriö

